

Barn- och utbildningsförvaltningen

Handläggare
Martin Åsman, 0456-81 62 24
martin.asman@solvesborg.se

u.remissvar@regeringskansliet.se
marie.torn@regeringskansliet.se

D.nr. U2024/00726

Remissvar: Skolor mot brott (SOU 2024:17)

Remissyttrande

Sölvesborgs kommun lämnar enligt uppdrag remissvar avseende Skolsäkerhetsutrednings förslag och slutsatser i delbetänkandet – Skolor mot brott (SOU 2024:17). I yttrandet lämnas synpunkter att beakta i utredningens fortsatta arbete.

Svar lämnas för Sölvesborgs kommun av barn- och utbildningsnämnden (framgent; nämnden).

Bedömning

Delbetänkandet Skolor mot brott (SOU 2024:17) har en bred ansats i syfte att minska brott i skolmiljön. Sakfrågan bakom flera av förslagen har under lång tid diskuterats inom utbildningsverksamheten. Det inbegriper frågor om hur skolan ska hantera polisanmälningar, samverkan mellan skola, socialtjänst och polis, eller hur skolan ska hantera våld och hot om våld. Det är bra att tydligheten i hur skolan ska hantera dessa frågor ökar. Samtidigt berör utredningen frågor som grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Nämnden ser det därför som viktigt att de beslut som följer på utredningen särskilt beaktar den balans som utredaren har mellan att uppnå en trygg och säker skola och skyddet för individens integritet. Nämnden ser beaktat frågornas karaktär och påverkan på skolsystemet behov av en tydlig kundskapsstyrning som vägledning och allmänna råd som grund för huvudmannen.

Nämnden vill i sitt svar lyfta fram några perspektiv som bedöms vara relevanta att delge utredaren.

Skolans brottsförebyggande arbete

Nämnden delar utredarens syn på att skolans roll är att primärt förebygga brott. Det framgår också av utredningen att diskursen kring det som benämns som förebyggande och preventivt, saknar en tydlig och enhetlig

definition. Nämnden ser det som angeläget att skolans primärt brottsförebyggande uppdrag tydliggörs och ges just en definition i skollag och läroplan.

Utbildningen och lärandet i relation till individen

Skolan är jämte hemmet generellt den funktion som bidrar mest till formandet av individen. Vid införandet av lagreglering som riskerar att ändra synen på eleven ser vi behov av att tillämpa försiktighetsprincipen. En övergång från att som regel anmäla till socialtjänsten till att som regel polisanmäla riskerar att bidra till en ändrad syn på eleven. Från att vara barn i socialtjänstlagens betydelse till att mer regelmässigt definieras som unga lagöverträdare. Skolans förmåga att göra de bedömningar innan polisanmälan som utredningen lyfter fram behovet av, ligger utanför skolans kärnuppdrag och behöver omges av tydlig styrning.

Det är bra att skolans roll och ansvar för det generellt brottsförebyggande arbetet tydliggörs. Det är av ännu högre betydelse att skolans roll som aktör i det brottsbekämpande arbetet är tydligt reglerat. Rutinmässiga polisanmälningar av elever i utbildning kommer påverka förtroendet mellan individer och mellan myndigheter. En otydlig styrning i dessa delar riskerar ge negativa effekter, vilket kan försvåra skolans kärnuppdrag. Utredningen ger inte ett tydligt svar på hur anmälningsskyldigheten ska tillämpas. Den bedömning som varje huvudman gör idag vid misstanke om brott kommer enligt förslaget att fortsatt vara grunden för när anmälningsskyldigheten ska tillämpas. Lagstiftaren behöver i den delen ge varje lärare, skolpersonal och rektor bättre vägledning i hur skolan ska agera vid misstanke om brott. Nämndens slutsats utifrån utredningsförslaget är att tydligheten främst ligger i förslaget om anmälningsskyldighet, inte i dess utformning.

Vidare behöver polismyndighetens förutsättningar att prioritera utredning av brott i skolan utredas mer noggrant. Huvudmannens förutsättningar att organisera utbildningen då elever utreds för brott påverkas stort av hur polisen agerar i anmälningssärende. Hur skolan ska agera i avvaktan på polisutredning behöver tydliggöras.

Genomförandet av ändring i skollagen

I utredningen föreslås ett antal förändringar i skollagen utifrån utredningsuppdraget i syfte att öka tydligheten gällande skolans roll i det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet. Samtidigt kan noteras att utredaren i flera avgörande fall hänvisar till bedömning i det enskilda fallet, riskbedömningar, myndigheters bedömning osv. vilket riskerar bidra till en fortsatt otydlighet. En konsekvens som beskrivs är just att bestämmelser som föreslås kan leda till variation i tillämpning. Då skolans grundläggande uppdrag är att genom undervisning och utbildning bidra till det primärt förebyggande, kan det inte uteslutas att huvudmän saknar den

kunskap som krävs för att göra likvärdiga bedömningar. Huvudmäns kunskapsbrist och variation på kunskap och förutsättningar nämns också som en risk i utredningen.

De föreslagna författningsbestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 med tillägget att huvudmannen inte behöver upprätta en åtgärdsplan förrän den 1 januari 2026. Nämnden menar att förslag till ändring i skollagen tangerar åtgärder som fel hanterat riskerar leda till skada för såväl individen som för skolan. Det är därför av stor vikt att genomförandet inte sker innan adekvat kunskapsstyrning, vägledning och allmänna råd finns framtagna.

Martin Åsman
Förvaltningschef